

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Π/ΘΜΙΑΣ &
Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΧΟΛ. ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ Δ.Ε.
Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Τηλ. 2810 246860

Ταχ. Δ/ση: Ρολέν 4, 713 05 ΗΡΑΚΛΕΙΟ

E-mail: grss@dide.ira.sch.gr

Βασιλεία Καλοκύρη

Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων

Τηλ. 2810 246.864 // 2810 310.634

κιν. 697 99 30 724

Ιστοσελίδες: ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

<http://users.sch.gr/sfscholiki/fi>

ΔΙΚΤΥΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ –
ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

<http://diktyofilologonkalokyri.weebly.com>

E-mail : kalokyri@sch.gr

Ηράκλειο, 25-5-2018

Αρ. Πρωτ.: 227

Προς:

- Διευθύνσεις -Υποδιευθύνσεις Γενικών Λυκείων περ. εν. Ηρακλείου και Λασιθίου Φιλολόγων αρμοδιότητας Σχολ. Συμβ. Β. Καλοκύρη
- Φιλολόγους Γενικών Λυκείων περ. εν. Ηρακλείου και Λασιθίου *αρμοδιότητας Σχολικής Συμβούλου Φιλολόγων Β. Καλοκύρη (διαμέσου των Δ/νσεων των Σχολείων)*
- Διευθύνσεις –Υποδ/σεις και Φιλολόγους Γυμνασίων και ΕΠΑ.Λ. αρμοδιότητας *Σχολικής Συμβούλου Φιλολόγων Β. Καλοκύρη (διαμέσου των Δ/νσεων των Σχολείων)*

Κοιν. :

1. Περιφερειακή Δ/ση Π/θμιας & Δ/θμιας Εκπαίδευσης Κρήτης
2. Προϊστάμενο Επιστημ.& Παιδαγ. Καθοδήγησης Δ/θμιας Εκπ/σης
3. Διεύθυνση Δ.Ε. Ηρακλείου
4. Διεύθυνση Δ.Ε. Λασιθίου

Θέμα: Αξιολόγηση των φιλολογικών μαθημάτων Γενικού Λυκείου στις εξετάσεις του σχολ. έτους 2017-18. Νόμοι και Οδηγίες.

Αγαπητοί/Αγαπητές Συνάδελφοι,

Για τη διαμόρφωση των ερωτήσεων/θεμάτων στα φιλολογικά μαθήματα του Γενικού Λυκείου για τις εξετάσεις στο τέλος του διδακτικού έτους 2017-18, υπενθυμίζω κι εδώ ότι στα **προβλεπόμενα για την αξιολόγηση των μαθητών ΓΕΛ στο ΠΔ 46/2016 (ΦΕΚ 74 Α΄/22-4-2016)** έχουν γίνει τροποποιήσεις στα ακόλουθα:

**Α' τάξη Ημερήσιου και Α' και Β' τάξεις Εσπερινού Γενικού Λυκείου.
Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία Γενικής Παιδείας
 (άρθρο 1, ΠΔ 8/2017, ΦΕΚ 15 Α'/10-2-17)**

«Ι. Για την εξέταση της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στην Α' τάξη Ημερήσιου και στις Α' και Β' τάξεις Εσπερινού Γενικού Λυκείου, δίνεται στους μαθητές σε φωτοαντίγραφο:
α) απόσπασμα κειμένου, διδαγμένου από το πρωτότυπο, 12-20 στίχων, με νοηματική συνοχή,
β) απόσπασμα κειμένου, διδαγμένου από μετάφραση, και ζητείται από αυτούς:
α) να μεταφράσουν στη Νέα Ελληνική ένα τμήμα του πρωτότυπου κειμένου οκτώ έως δέκα (8-10) στίχων.
β) να απαντήσουν σε:
i. τρεις (3) ερωτήσεις ερμηνευτικές που μπορεί να αναφέρονται σε ιδέες, αξίες, προβλήματα, στη στάση, στο ήθος ή στον χαρακτήρα προσώπων, στο ιστορικό, κοινωνικό, πολιτιστικό πλαίσιο της εποχής της συγγραφής του έργου, στη δομή του κειμένου, σε υφολογικά και αισθητικά θέματα. Οι δύο (2) από τις ερωτήσεις αυτές αναφέρονται στο απόσπασμα κειμένου, διδαγμένου από το πρωτότυπο, και η τρίτη στο τμήμα του διδαγμένου από μετάφραση κειμένου σε συσχετισμό με το παραπάνω εξεταζόμενο πρωτότυπο απόσπασμα.
ii. μία (1) ερώτηση λεξιλογική-σημασιολογική που αναφέρεται στην παραγωγή και σύνθεση λέξεων της Αρχαίας Ελληνικής, σε ομόρριζες λέξεις, σε απλές ή σύνθετες, στη σύνδεση λέξεων της Αρχαίας και της Νέας Ελληνικής, στη διατήρηση ή στην αλλαγή της σημασίας τους, σε συνώνυμα και αντώνυμα κ.λπ..
iii. μία (1) ερώτηση γραμματικής .
iv. μία (1) ερώτηση συντακτικού.
v. μία (1) ερώτηση κλειστού τύπου (σωστό ή λάθος, πολλαπλής επιλογής, αντιστοίχισης, κ.ά.) που αναφέρεται στο γραμματειακό είδος του κειμένου, στον συγγραφέα ή στο έργο του.
Οι ερωτήσεις υπό τα στοιχεία «iii», «iv» και «v» μπορεί να αναλύονται σε δύο (2) ισοδύναμα βαθμολογικά υποερωτήματα.
Η ερώτηση υπό το στοιχείο «v» τίθεται προαιρετικά από τον/τη διδάσκοντα/ουσα.
Η μετάφραση βαθμολογείται με τριάντα (30) μονάδες και καθεμιά από τις επτά (7) ερωτήσεις με δέκα (10) μονάδες. Σε περίπτωση που δεν τίθεται η ερώτηση υπό το στοιχείο «v», τότε οι 10 μονάδες της επιμερίζονται από 5 μονάδες σε καθεμιά από τις δύο ερμηνευτικές ερωτήσεις που αναφέρονται στο πρωτότυπο δοθέν απόσπασμα, οι οποίες πλέον βαθμολογούνται με 15 μονάδες.

**Β' τάξη Ημερήσιου και Γ' τάξη Εσπερινού Γενικού Λυκείου.
Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία Γενικής Παιδείας
(άρθρο 34, παρ. 8, Ν. 4521/2018 (ΦΕΚ 38 Α' /2-3-2018))**

«Π. Για την εξέταση στο μάθημα Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία του προγράμματος Γενικής Παιδείας της Β' τάξης Ημερήσιου Γενικού Λυκείου και της Γ' τάξης Εσπερινού Γενικού Λυκείου δίνεται στους/στις μαθητές/-τριες, σε φωτοαντίγραφο, απόσπασμα διδαγμένου από το πρωτότυπο κειμένου 12 έως 20 στίχων, με νοηματική συνοχή και τους ζητούνται τα εξής:

α) Μετάφραση στη Νέα Ελληνική ενός τμήματός του που αποτελείται από οκτώ έως δέκα (8-10) στίχους.

β) Απάντηση σε δύο (2) ερωτήσεις ερμηνευτικές, που μπορεί να αναφέρονται σε ιδέες, αξίες, προβλήματα και επιχειρήματα, στη στάση, στο ήθος ή στο χαρακτήρα των προσώπων, στο ιστορικό, κοινωνικό, πολιτικό, πολιτιστικό πλαίσιο της εποχής της συγγραφής του έργου, στη συσχέτιση του υπό εξέταση κειμένου με γραμματολογικά στοιχεία που περιλαμβάνονται στη διδακτέα ύλη του μαθήματος. Οι δύο (2) ερωτήσεις αυτές αναφέρονται στο δοθέν από το πρωτότυπο απόσπασμα.

γ) Απάντηση σε μία (1) ερώτηση που ζητεί τη σύγκριση του εξεταζόμενου κειμένου με παράλληλο κείμενο σε νεοελληνικό λόγο, διδαγμένο (από τα μεταφρασμένα κείμενα των οποίων έχει γίνει σχετική επεξεργασία κατά τη διδακτική διαδικασία) ή αδιάκτο που επιλέγεται από τον/τη διδάσκοντα/-ουσα. Για τις απαιτήσεις της σύγκρισης δίνεται στους/στις μαθητές/-τριες σε φωτοαντίγραφο το εν λόγω κείμενο.

δ) Απάντηση σε δύο (2) ερωτήσεις επί του δοθέντος από το πρωτότυπο διδαγμένου κειμένου (που είναι δυνατόν να αναλύονται σε δύο ισοδύναμα βαθμολογικώς υποερωτήματα) από τις οποίες:

i. μία (1) ερώτηση λεξιλογική-σημασιολογική που αναφέρεται στην παραγωγή και σύνθεση λέξεων της Αρχαίας Ελληνικής, σε ομόρριζες λέξεις, σε απλές ή σύν-θετες, στη συσχέτιση λέξεων της Αρχαίας και της Νέας Ελληνικής, στη διατήρηση ή στην αλλαγή της σημασίας τους, σε συνώνυμα και αντώνυμα, κ.λπ.

και ii. μία (1) ερώτηση αποκλειστικά υφολογικού χαρακτήρα (εκφραστικά σχήματα, αισθητικά θέματα, λεξικογραμματικά φαινόμενα), προκειμένου να αναδειχθεί η λειτουργία συγκεκριμένων εκφραστικών επιλογών του συγγραφέα.

Η μετάφραση βαθμολογείται με τριάντα (30) μονάδες, οι δύο (2) ερμηνευτικές ερωτήσεις που αναφέρονται στο πρωτότυπο δοθέν απόσπασμα βαθμολογούνται με δεκαπέντε (15) μονάδες η καθεμία, η ερώτηση σύγκρισης του εξεταζόμενου με παράλληλο κείμενο βαθμολογείται με δέκα (10) μονάδες και τέλος καθεμία από τις ερωτήσεις υπό τα στοιχεία δ) i και δ) ii με δεκαπέντε (15) μονάδες..»

**Β' τάξη Ημερησίου Γενικού Λυκείου και Γ' τάξη Εσπερινού Γενικού Λυκείου.
 Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία (μάθημα της Ομάδας
Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών Σπουδών)
 (άρθρο 1, ΠΔ 8/2017, ΦΕΚ 15 Α'/10-2-17)**

III. Για την εξέταση στο μάθημα Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία της Β' τάξης Ημερησίου Γενικού Λυκείου και Γ' τάξης Εσπερινού Γενικού Λυκείου (μάθημα Ομάδας Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών Σπουδών)
δίδεται σε φωτοαντίγραφο:
1. Απόσπασμα διδαγμένου κειμένου από το πρωτότυπο, 12-20 στίχων, με νοηματική συνοχή και ζητείται από τους μαθητές:
α) να μεταφράσουν στη Νέα Ελληνική ένα τμήμα του 8-10 στίχων ·
β) να απαντήσουν επί του κειμένου αυτού σε:
i. δύο (2) ερωτήσεις ερμηνευτικές που μπορεί να αναφέρονται σε ιδέες, αξίες, προβλήματα, στη στάση, στο ήθος ή στον χαρακτήρα προσώπων, στο ιστορικό, κοινωνικό, πολιτιστικό πλαίσιο της εποχής της συγγραφής του έργου, στη δομή και σύνθεση του κειμένου, στην παρουσίαση και αξιολόγηση επιχειρημάτων, σε υφολογικά και αισθητικά θέματα κ.λπ. ·
ii. μία (1) ερώτηση λεξιλογική-σημασιολογική που αναφέρεται στην παραγωγή και σύνθεση λέξεων της Αρχαίας Ελληνικής, σε ομόρριζες λέξεις, σε απλές ή σύνθετες, στο συσχετισμό λέξεων της Αρχαίας και της Νέας Ελληνικής, στη διατήρηση ή αλλαγή της σημασίας τους, σε συνώνυμα και αντώνυμα κ.λπ. ·
iii. μία (1) ερώτηση κλειστού τύπου (σωστό-λάθος, πολλαπλής επιλογής, αντιστοίχισης, κ.ά.) που αναφέρεται στο γραμματειακό είδος του κειμένου, στον συγγραφέα ή στο έργο του. Η ερώτηση αυτή τίθεται προαιρετικά από τον/τη διδάσκοντα/ουσα.
2. Απόσπασμα αδιδακτού πεζού κειμένου της αττικής διαλέκτου από το πρωτότυπο, 10-12 στίχων στερεότυπης έκδοσης, με νοηματική συνοχή, στο οποίο προτάσσεται σύντομο κείμενο 3-4 στίχων, εισαγωγικού-επεξηγηματικού για τον μαθητή χαρακτήρα, και ζητείται από τους μαθητές:
α) να το μεταφράσουν στη Νέα Ελληνική ·
β) να απαντήσουν επί του κειμένου αυτού σε:
i. μία (1) ερώτηση γραμματικής ·
ii. μία (1) ερώτηση συντακτικού ·
iii. μία (1) ερώτηση κατανόησης ·
Καθεμία από τις ερωτήσεις γραμματικής και συντακτι-

κού, υπό τα στοιχεία 2, β, i και ii, μπορεί να αναλύεται σε δύο ισοδύναμα βαθμολογικώς υποερωτήματα.
Η μετάφραση του διδαγμένου κειμένου βαθμολογείται με δέκα (10) μονάδες, η μετάφραση του αδίδακτου με είκοσι (20) και καθεμία από τις επτά (7) συνολικά ερωτήσεις του διδαγμένου και του αδίδακτου κειμένου με δέκα (10) μονάδες. Σε περίπτωση που δεν τίθεται η ερώτηση υπό τα στοιχεία 1, β, iii, τότε οι 10 μονάδες της επιμερίζονται από 5 μονάδες σε καθεμία από τις δύο ερμηνευτικές ερωτήσεις που αναφέρονται στο διδαγμένο δοθέν απόσπασμα, οι οποίες πλέον βαθμολογούνται με 15 μονάδες».

Γ΄ τάξη Ημερήσιου και Δ΄ τάξη Εσπερινού Γενικού Λυκείου.
ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ: Νεοελληνική Γλώσσα και Νεοελληνική Λογοτεχνία
(Ν.4521/2018 (ΦΕΚ 38 Α'), άρθρο 34, παρ. 27, σελ. 5899)

«ΙΗ. ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Οι δύο (2) κλάδοι των Νέων Ελληνικών (Νεοελληνική Γλώσσα και Νεοελληνική Λογοτεχνία) της Γ΄ τάξης Ημερησίου και της Δ΄ τάξης Εσπερινού Γ.Ε.Λ. εξετάζονται την ίδια μέρα και η συνολική διάρκεια της εξέτασης είναι τρεις (3) ώρες. Τα θέματα δίνονται και οι απαντήσεις αναπτύσσονται σε ξεχωριστό φύλλο για καθέναν από τους δύο (2) κλάδους και αποδίδεται διακριτός βαθμός για καθέναν από αυτούς.

Ι. Ειδικότερα στον κλάδο της Νεοελληνικής Γλώσσας:

Δίνεται ένα μη λογοτεχνικό κείμενο, μη διδαγμένο, το οποίο μπορεί να είναι δημοσιογραφικό κείμενο ή επιστημονικό ή πληροφοριακό άρθρο, συνέντευξη, κριτική, ομιλία, επιστολή, επιφυλλίδα ή δοκίμιο. Το κείμενο μπορεί να συνοδεύεται από σύντομο εισαγωγικό σημείωμα χωρίς ερμηνευτικά σχόλια. Οι μαθητές/μαθήτριες καλούνται να απαντήσουν σε τρεις (3) δραστηριότητες από τις οποίες:

α) Η πρώτη αφορά στην κατανόηση του κειμένου, μπορεί να διαιρείται σε δύο (2) ερωτήματα και βαθμολογείται με είκοσι πέντε (25) μονάδες (σε περίπτωση δύο ερωτημάτων η βαθμολογία επιμερίζεται ανάλογα με τη βαρύτητά τους).

Με τη δραστηριότητα αυτή ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/-τριών:

αα) να εντοπίζουν και να παρουσιάζουν κάποια από τα παρακάτω στοιχεία: τις πληροφορίες που περιέχονται στο κείμενο, τις βασικές ιδέες και τα επιχειρήματα του συγγραφέα, το πρόβλημα που θέτει, τις θέσεις που υποστηρίζει, τη σχέση του βασικού μηνύματος του κειμένου με τις περιστάσεις επικοινωνίας και το σκοπό για τον οποίο γράφτηκε, καθώς και με τους τρόπους και τα μέσα πειθούς που αξιοποιούνται στο κείμενο (με ποικίλες ερωτήσεις ανοικτού και κλειστού τύπου)

ή/και ββ) να αποδίδουν περιληπτικά και να πυκνώνουν το νόημα μέρους του κειμένου ή ολόκληρου του κειμένου, λαμβάνοντας υπόψη συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο.

β) Η δεύτερη αφορά στην προσέγγιση της δομής και της γλώσσας του κειμένου, μπορεί να διαιρείται σε έως και τρία (3) ερωτήματα και βαθμολογείται με είκοσι πέντε (25) μονάδες (σε περίπτωση δύο ή τριών ερωτημάτων η βαθμολογία επιμερίζεται

ανάλογα με τη βαρύτητά τους)

Με τη δραστηριότητα αυτή ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/-τριών:

- αα) είτε να αναγνωρίζουν τη βασική δομή του κειμένου ή τη δομή και τον τρόπο ανάπτυξης μίας παραγράφου,
- ββ) είτε να εντοπίζουν τις διαρθρωτικές λέξεις ή φράσεις που βοηθούν στη συνοχή και νοηματική αλληλουχία του κειμένου,
- γγ) είτε να αποδίδουν με πлагιότιτλους το νόημα των παραγράφων ή ενοτήτων του κειμένου,
- δδ) είτε να μετασχηματίζουν λέξεις ή φράσεις αλλάζοντας τη γραμματική μορφή, τη σύνταξη, το λεξιλόγιο (συνώνυμα ή συνώνυμες φράσεις, αντώνυμα, παράγωγα, σύνθετα κ.λπ.), τα σημεία στίξης, σύμφωνα με συγκεκριμένες περιστάσεις επικοινωνίας και να σχολιάζουν το επικοινωνιακό αποτέλεσμα,
- εε) είτε να ερμηνεύουν λέξεις ή φράσεις του κειμένου με βάση τα κειμενικά συμφραζόμενα και το επικοινωνιακό πλαίσιο.

γ) Η τρίτη αφορά στην ερμηνεία-παραγωγή λόγου και βαθμολογείται με πενήντα (50) μονάδες. Στη δραστηριότητα αυτή ζητείται από τους/τις μαθητές/-τριες να συντάξουν δικό τους κείμενο, ενταγμένο σε επικοινωνιακό πλαίσιο σε συνάρτηση με το κείμενο αναφοράς, στο οποίο κρίνουν ή σχολιάζουν σημεία του κειμένου, ανασκευάζουν θέσεις του ή αναπτύσσουν τεκμηριωμένα προσωπικές απόψεις. Το κείμενο των μαθητών/-τριών αναπτύσσεται με τη μορφή κειμένου επιχειρηματολογίας (δημόσια ομιλία, επιστολή, άρθρο) και έχει έκταση τριακόσιες (300) έως τριακόσιες πενήντα (350) λέξεις.

II. Ειδικότερα στον κλάδο της **Νεοελληνικής Λογοτεχνίας**:

Δίνεται λογοτεχνικό κείμενο, διδαγμένο ή αδιάδακτο, (ποίημα ή διήγημα ή απόσπασμα από μυθιστόρημα ή θεατρικό έργο), το οποίο συνοδεύεται από τρεις (3) δραστηριότητες, από τις οποίες:

α) Η πρώτη αφορά στην ανάγνωση - κατανόηση του κειμένου, μπορεί να αναπτύσσεται σε δύο (2) ερωτήματα ίδιας βαρύτητας περίπου και βαθμολογείται με τριάντα (30) μονάδες. Με τη δραστηριότητα αυτή ελέγχεται (με ποικίλες ερωτήσεις ανοικτού και κλειστού τύπου) η ικανότητα των μαθητών/-τριών:

- αα) είτε να εντοπίζουν στο κείμενο πληροφορίες όπως πρόσωπα, χώρο, χρόνο, κοινωνικό πλαίσιο δράσης των προσώπων, γεγονότα/αίτια που κατευθύνουν τη δράση των αφηγηματικών ηρώων, βασικά θέματα, ιδέες, προβληματισμούς που θέτει το κείμενο, αξίες που προβάλλει, τεκμηριώνοντας την άποψή τους με στοιχεία του κειμένου,
- ββ) είτε να αναλύουν κάποιον από τους χαρακτήρες με βάση τα δεδομένα του κειμένου,
- γγ) είτε να επισημαίνουν τα σύμβολα, τις φωνές, τις σιωπές σε ένα ποιητικό ή θεατρικό κείμενο και να παρουσιάζουν με δικά τους λόγια το νόημα που τους δίνουν. Από τα δύο ερωτήματα στα οποία μπορεί να αναπτύσσεται η συγκεκριμένη δραστηριότητα (που πρέπει να ελέγχουν διαφορετικές ικανότητες), μόνο το ένα μπορεί να είναι ερώτηση ανοικτού τύπου και η απάντηση στην ερώτηση ανοικτού τύπου μπορεί να κυμαίνεται από πενήντα (50) έως εξήντα (60) λέξεις.

β) Η δεύτερη αφορά στην προσέγγιση της γλώσσας του κειμένου, μπορεί να αναπτύσσεται σε μέχρι τρία (3) ερωτήματα και βαθμολογείται με τριάντα (30) μονάδες (σε περίπτωση δύο ή τριών ερωτημάτων, η βαθμολογία επιμερίζεται ανάλογα με τη βαρύτητά τους).

Με τη δραστηριότητα αυτή ελέγχεται (με ερωτήσεις ποικίλων τύπων) η ικανότητα των μαθητών/-τριών:

- αα) είτε να αναγνωρίζουν τα βασικά σημεία οργάνωσης της αφηγηματικής

πλοκής ή της ποιητικής γραφής,

ββ) είτε να εντοπίζουν μέσα στο κείμενο συγκεκριμένους δείκτες που δίνονται (αφηγηματικούς τρόπους, αφηγηματικές τεχνικές, ρηματικά πρόσωπα κ.ά.) και να ερμηνεύουν τη λειτουργία τους ως προς το νόημα,

γγ) είτε να αναγνωρίζουν εκφραστικά μέσα - τρόπους (μεταφορές, παρομοιώσεις, επαναλήψεις, αντιθέσεις, εικόνες κ.λπ.) και τη λειτουργία τους ως προς το νόημα του κειμένου.

γ) Η τρίτη αφορά στην ερμηνεία και στην παραγωγή λόγου σε ένα θέμα αναγνωστικής ανταπόκρισης ή δημιουργικού μετασχηματισμού και βαθμολογείται με σαράντα (40) μονάδες. Με τη δραστηριότητα αυτή ζητείται από τους μαθητές/-τριες να αξιολογήσουν ιδέες, αξίες, στάσεις, συμπεριφορές που αναδεικνύονται στο κείμενο με βάση είτε τα κειμενικά συμφραζόμενα είτε τα ιστορικά και ιδεολογικά συμφραζόμενα της εποχής παραγωγής του έργου (εφόσον τους δίνονται σχετικές πληροφορίες), να τις συγκρίνουν με αυτές του σήμερα ή να τις συσχετίσουν με προσωπικές εμπειρίες, βιώματα, συναισθήματα. Η έκταση του μαθητικού κειμένου κυμαίνεται από εκατό (100) έως εκατόν πενήντα (150) λέξεις.»

Ο ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Για τα υπόλοιπα φιλολογικά μαθήματα (που δεν αναφέρθηκαν παραπάνω) ισχύουν τα προβλεπόμενα στο ΠΔ 46/2016 (αναρτημένο στον ιστότοπο που επιμελούμαι ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

http://users.sch.gr//sfscholiki/files/nomothesia/22_4-2016_axiologhsh_GEL_PD_46-2016.PDF

Για διευκόλυνση, σημειώνω ότι **μπορείτε να δείτε τα προβλεπόμενα για τις εξετάσεις όλων των μαθημάτων ΓΕΛ**

στο επικαιροποιημένο ΠΔ 46

(Αξιολόγηση των μαθητών του Γενικού Λυκείου Π.Δ. 46/2016 (ΦΕΚ 74 τ. Α΄/22.4.2016), με τροποποιήσεις από άρθρο 33 παρ. 1, 2 και 3 Ν.4452/2017, άρθρο 1 Π.Δ. 8/2017 και άρθρο 34 Ν.4521/2018),

το οποίο επιμελήθηκε ο Υποδιευθυντής του Πειραματικού ΓΕΛ Ηρακλείου κ. Περικλής Γεωργιάδης, στον σύνδεσμο της ιστοσελίδας του σχολείου:

<http://lyk-peir-irakl.ira.sch.gr/docs/1718/PD46-2016upd2018.pdf>

Προσοχή: ΑΛΛΑΓΕΣ στην προαγωγή, απόλυση και απόρριψη των μαθητών Γενικού Λυκείου (ΓΕΛ), βλ. στον Ν. 4540/2018 (ΦΕΚ 15 Α΄/22-5-2018), Άρθρο 39

(βλ. αναλυτικότερα στο τέλος του Παραρτήματος του παρόντος εγγράφου, σελ. 12)

**ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΣΤΑ ΓΕΛ,
ΣΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 2018**

✎ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

Σχετικά με τη διαμόρφωση ερμηνευτικής ερώτησης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών Α΄ Λυκείου, η οποία, κατά τα προβλεπόμενα στο ΠΔ 8/ ΦΕΚ 15 τ.Α΄/10-2-2017, αναφέρεται στο απόσπασμα του διδαγμένου από μετάφραση κειμένου σε συσχετισμό με το εξεταζόμενο πρωτότυπο απόσπασμα, υπενθυμίζω κι εδώ ότι μπορούν τέτοιες ερωτήσεις να διαμορφωθούν με βάση τους θεματικούς τύπους (γεγονότα, πρόσωπα, χαρακτήρες, αντιλήψεις-αξίες κ.ά.) και τις σχέσεις (σύγκρισης, ομοιότητας, αντίθεσης, μέρους/όλου, αιτίου/αποτελέσματος κ.ά.) μεταξύ του από μετάφραση διδαγμένου αποσπάσματος και του πρωτοτύπου. Τα συσχετιζόμενα θέματα χρειάζεται να είναι εμφανή στα κείμενα και να ανταποκρίνονται στις αντιληπτικές ικανότητες των μαθητών. Επίσης, όπως έχουμε επισημάνει, **οι μαθητές πρέπει να έχουν εξοικειωθεί κατά τη διάρκεια του έτους συστηματικά** με τέτοιες ερωτήσεις και πολύ χρήσιμο είναι να γίνονται στο τέλος του έτους **επαναλήψεις και ασκήσεις με βάση τα ζητούμενα των εξετάσεων**.

Υπενθυμίζω ενδεικτικές προτάσεις για συσχετισμό αποσπασμάτων από μετάφραση με αποσπάσματα από το πρωτότυπο, στα Αρχαία Ελληνικά Α΄ Λυκείου, που είχε διαμορφώσει πέρυσι ο κ. Παναγιώτης Αμπελάς, τον οποίο ευχαριστούμε πολύ κι εδώ για τη συναδελφική διάθεση των προτάσεων αυτών.

Μέσα από τις προτάσεις-παραδείγματα είναι χρήσιμο να εντοπίσετε τη «λογική του συσχετισμού», βάσει θεματικών τύπων και λογικών σχέσεων ανάμεσα στα συσχετιζόμενα κείμενα (βλ. και προαναφερόμενα).

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΟ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΩΝ ΑΠΟ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΜΕ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ**

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΙ 3

- 3,70,2 – Η απόφαση των Κερκυραίων (πριν τη δολοφονία του Πειθία) με **3,71,1** – Η απόφαση των Κερκυραίων για ουδετερότητα (μετά τη δολοφονία του Πειθία)
- 3,70,5-6 – Η ασέβεια προς τους ικέτες εκ μέρους των ολιγαρχικών με **3,72,1-2** Η σύλληψη των πρέσβων από τους Αθηναίους: Η εξαχρέωση των ηθών
- 3,70,5-6 – Η ασέβεια προς τους ικέτες με **3,81,2-3** Η παρωδία δίκης εκ μέρους των δημοκρατικών: Η εξαχρέωση των ηθών
- 3, 82,1 – Οι επεμβάσεις Αθηναίων και Λακεδαιμονίων με **3,72,1-3** – Η επέμβαση των Λακεδαιμονίων
- 3,75,1 – Η μετριοπάθεια του Νικόστρατου στον χειρισμό της κρίσης με **3,78,3-4** – Η στρατηγική ικανότητα του Νικόστρατου (συνολικός χαρακτηρισμός)
- 3,75,1 – Η μετριοπάθεια του Νικόστρατου στον χειρισμό της κρίσης με **3,81,3-4** αδιαφορία του Ευρυμέδοντα για την αλληλοσφαγή στην Κέρκυρα

- 3,82,1 – Οι επεμβάσεις Αθηναίων και Λακεδαιμονίων με **3,76-77** – Η παρουσία του πελοποννησιακού και αθηναϊκού στόλου
- 3,80,1-2 Η συμβιβαστική στάση των δημοκρατικών με **3,81,2-5** - Η βαρβαρότητα και οι ακρότητες των δημοκρατικών (σύγκριση, ερμηνεία της διαφοροποίησης)
- 3,82,8 Η απουσία ηθικών φραγμών με **3,81,4-5** – Οι ακρότητες των δημοκρατικών
- 3,82,2-3 με **3,81,4-5** - Η ανατομία της ανθρώπινης ψυχολογίας εκ μέρους του Θουκυδίδη

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

- 2,1,30-32 Η κατηγορία εναντίον των Αθηναίων για «παρανομία» με **2,2,3-4** Η συμπεριφορά των Αθηναίων προς εχθρούς, συμμάχους κλπ
- 2,1,30-32 Η κατηγορία εναντίον των Αθηναίων για «παρανομία» με **2,2,18-19** Η στάση Κορινθίων, Θηβαίων εναντίον των Αθηναίων
- 2,3,15-16 Ο πολιτικός αμοραλισμός του Κριτία με **2,3,50-51** Η παρωδία δίκης του Θηραμένη
- 2,3,15-16 Η «μετριοπάθεια» του Θηραμένη με **2,3,52-53** Η ικεσία του Θηραμένη (συνολικός χαρακτηρισμός)
- 2,4,8-10 Η παρωδία δίκης στην περίπτωση της Ελευσίνας με **2,3,50-51** Η παρωδία δίκης του Θηραμένη
- 2,4,17 – Οι βασικές αρχαιοελληνικές αξίες στον λόγο του Θρασύβουλου με **2,4,20-21** Η προσφώνηση του Κλεόκριτου και οι αξίες που αναδεικνύονται

✎ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

Όπως σημειώθηκε στην αρχή, φέτος εξετάζονται σύμφωνα με τις τροποποιήσεις που δημοσιεύτηκαν (ΦΕΚ 38 Α΄/2-3-18, Ν.4521/2018, άρθρο 34, παρ. 8, σελ. 5897). Μπορεί να επιλεγεί προς εξέταση απόσπασμα είτε από τον Επιτάφιο του Θουκυδίδη είτε από την Αντιγόνη του Σοφοκλέους. Ανάλογα θα διαμορφωθεί η **ερώτηση γ** «που ζητεί τη σύγκριση του εξεταζόμενου κειμένου με παράλληλο κείμενο σε νεοελληνικό λόγο, διδαγμένο (από τα μεταφρασμένα κείμενα των οποίων έχει γίνει σχετική επεξεργασία κατά τη διδακτική διαδικασία) ή αδίδακτο που επιλέγεται από τον/την διδάσκοντα/-ουσα.».

✎ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ) Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

Επειδή «οι δύο κλάδοι των Νέων Ελληνικών (Νεοελληνική Γλώσσα και Νεοελληνική Λογοτεχνία) της Γ΄ τάξης Ημερήσιου ΓΕΛ και της Δ΄ τάξης Εσπερινού ΓΕΛ εξετάζονται την ίδια μέρα και η συνολική διάρκεια της εξέτασης είναι τρεις ώρες» (Ν. 4521/2018, στο ΦΕΚ 38 Α΄/2-3-18, σελ. 5899), φροντίζουμε **να διαμορφώνουμε ερωτήσεις για τις απαντήσεις των οποίων να επαρκεί ο χρόνος εξέτασης (π.χ. στη**

Νεοελλ. Γλώσσα, αποφεύγουμε επιμέρους ερωτήματα στην 3η δραστηριότητα, «ερμηνεία-παραγωγή λόγου», εφόσον μάλιστα οι μαθητές/-τριες πρέπει να απαντήσουν με κείμενο 300-350 λέξεων).

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ/ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Φροντίζουμε τα θέματα των εξετάσεων να διατυπώνονται με ακρίβεια και σαφήνεια, να έχουν διδαχθεί επαρκώς, να ανταποκρίνονται στην ουσία της διδασκαλίας και οι μαθητές να έχουν εξοικειωθεί με ανάλογες ασκήσεις.

Καλό είναι να αναγράφεται ο τύπος της ερώτησης και η αρίθμηση κατά τα προβλεπόμενα, και **απαραιτήτως η μοριοδότηση κάθε άσκησης και η επιμέρους μοριοδότηση των υποερωτημάτων, εφόσον δίδονται υποερωτήματα.**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ:

- Κατά τη διάρκεια των εξετάσεων και των επιτηρήσεων φροντίζουμε με ενσυναίσθηση, ώστε να μειωθεί όσο γίνεται το άγχος των παιδιών, και τα εμπυχνώνουμε. Το χαμόγελο, η ευγένεια και η θετική διάθεση βοηθούν όλους μας στις δοκιμασίες των εξετάσεων... Όπως έχουμε επισημάνει και στο παρελθόν, οι εξετάσεις πληρούν τον παιδαγωγικό τους ρόλο, όταν οι μαθητές, παράλληλα με τη δοκιμασία των γνώσεών τους, παίρνουν «μαθήματα» (πρότυπα συμπεριφοράς) από τους εκπαιδευτικούς/παιδαγωγούς τους για ευγένεια, τήρηση κανόνων εξέτασης και αξιοπιστίας των σχολικών θεσμών.
- Στην περίπτωση των μαθητών που έχουν διαγνωστεί αρμοδίως με δυσλεξία /μαθησιακές δυσκολίες και εξετάζονται προφορικά, χρειάζεται προσοχή και λεπτότητα, ώστε να αποδώσουν το καλύτερο που μπορούν. Είναι απαραίτητο να βρούμε χώρο και χρόνο για την προφορική εξέτασή τους και να τους διατυπώνουμε απλά τις ερωτήσεις ή και να τις αναδιατυπώνουμε με διαφορετικές λέξεις, όταν χρειαστεί, προσέχοντας να μην τους δημιουργούνται αισθήματα άγχους ή προσβολής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΔ 46/2016

ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΓΕΛ

<p>Α΄ τάξη Ημερήσιου και Α΄ και Β΄ τάξεις Εσπερινού Γενικού Λυκείου. Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία Γενικής Παιδείας:</p>	<p>ΣΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ισχύουν τα προβλεπόμενα στο άρθρο 1 ΠΔ 8/2017 (ΦΕΚ 15 Α΄/10-2-17) [1^η φορά στις τελικές εξετάσεις εφαρμόστηκαν <i>πέρυσι τον Ιούνιο 2017.</i>] Βλ. ανάρτηση στο ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ-ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΕΛ http://users.sch.gr//sfscholiki/files/nomothesia/11_pd8_FEK_15_A_2017_trop_46_Arxaia.pdf</p>
<p>Β΄ τάξη Ημερήσιου και Γ΄ τάξη Εσπερινού Γενικού Λυκείου. Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία <u>Γενικής Παιδείας</u>:</p>	<p>Ισχύουν (για πρώτη χρονιά, 2018) τα προβλεπόμενα στο <u>άρθρο 34, παρ. 8, Ν. 4521/2018 (ΦΕΚ 38 Α΄/2-3-2018)</u> Βλ. ανάρτηση στο ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ-ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΕΛ http://users.sch.gr//sfscholiki/files/anakoinwseis/N4521.pdf</p>
<p>Β΄ τάξη Ημερησίου Γενικού Λυκείου και Γ΄ τάξη Εσπερινού Γενικού Λυκείου. Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία (<u>μάθημα της Ομάδας Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών Σπουδών</u>)</p>	<p>ΣΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ισχύουν τα προβλεπόμενα στο άρθρο 1 (βλ. ΠΙ. Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία της (μάθημα Ομάδας Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών Σπουδών), στο ΠΔ 8/2017 (ΦΕΚ 15 Α΄/10-2-17) [1^η φορά στις τελικές εξετάσεις εφαρμόστηκαν <i>πέρυσι τον Ιούνιο 2017.</i>] Βλ. ανάρτηση στο ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ-ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΕΛ http://users.sch.gr//sfscholiki/files/nomothesia/11_pd8_FEK_15_A_2017_trop_46_Arxaia.pdf</p>
<p>Γ΄ τάξη Ημερήσιου και Δ΄ τάξη Εσπερινού Γενικού Λυκείου. Νεοελληνική Γλώσσα και Νεοελληνική Λογοτεχνία</p>	<p>Ισχύουν (για πρώτη φορά) τα προβλεπόμενα στο άρθρο 34, παρ. 11 Ν. 4521/2018 (ΦΕΚ Α΄ 38/2-3-2018) δηλ. συνεξετάζονται [Σημ.: για τα θέματα/ερωτήσεις στην ΝΕΛ και ΝΕΓ Γ΄ τάξης ΓΕΛ (Δ΄ εσπερινού) βλ. στον Ν.4521/2018 (ΦΕΚ 38 Α΄), άρθρο 34, παρ. 27, σελ. 5899] Βλ. ανάρτηση στο ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ-ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΕΛ http://users.sch.gr//sfscholiki/files/anakoinwseis/N4521.pdf</p>

Ακόμη:

Στο άρθρο 34, Ν. 4521/2018 (ΦΕΚ Α' 38/2-3-2018) αναφέρονται αντικαταστάσεις του ΠΔ 46/2016. Βλ. επιμέρους παραγράφους για τους

- **κατ' ιδίαν διδαχθέντες**
- **και τους στρατευσίμους**
- **Και για τους μαθητές που δεν πέτυχαν τον Γενικό Μέσο Όρο απόλυσης**
  - στη Λογοτεχνία της Ομάδας Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών Σπουδών στη Γ' τάξη Ημερήσιου και Δ' Εσπερινού ΓΕΛ
  - Στην Αρχαία Ελλ. Γλώσσα της Ομάδας Προσανατολισμού Ανθρωπ. Σπουδών της Γ' τάξης
  - στην Ιστορία Γενικής Παιδείας και Ομάδας Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών Σπουδών και Ομάδας Προσανατολισμού Σπουδών Οικονομίας και Πληροφορικής στη Γ' τάξη Ημερήσιου ΓΕΛ και στη Δ' τάξη Εσπερινου ΓΕΛ
  - στα Λατινικά Ομάδα προσανατολισμού Ανθρωπ. Σπουδών Γ' Ημερ. και Δ' Εσπερ. ΓΕΛ

Βλ. ανάρτηση Ν. 4521/2018 στο ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ-ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΕΛ

<http://users.sch.gr/sfscholiki/files/anakoinwseis/N4521.pdf>

(Βλ. ενσωμάτωση των αλλαγών στο ΠΔ 46/2016, επιμέλεια Περ. Γεωργιάδη:

<http://lyk-peir-irakl.ira.sch.gr/docs/1718/PD46-2016upd2018.pdf>

ΠΡΟΣΟΧΗ:

ΑΛΛΑΓΕΣ στην προαγωγή, απόλυση και απόρριψη των μαθητών Γενικού Λυκείου (ΓΕΛ), βλ. στον Ν. 4540/2018 (ΦΕΚ 15 Α' /22-5-2018), Άρθρο 39, σελ. 8029 [«Τροποποίηση του π.δ. 46/2016 (Α' 74)» στις παραγράφους 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 26 του π.δ. 46/2016 (Α' 74)].

Βλ. ανάρτηση στο

ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ-ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΕΛ

http://users.sch.gr/sfscholiki/files/nomothesia/N.4540.FEK-91_AR_39.pdf

-----

Αγαπητοί / Αγαπητές Συνάδελφοι

Στη διάθεσή σας για ό,τι χρειάζεστε σχετικά με τις εξετάσεις!

Καλή δύναμη! Καλή επιτυχία στο έργο σας!

Με τιμή,
Βασιλεία Καλοκύρη
Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων
ΠΔΕ Κρήτης, με έδρα το Ηράκλειο